

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

GEOGRAFIE P1

NOVEMBER 2025

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

NASIENBEGINSELS VIR GEOGRAFIE- NSS NOVEMBER 2024 EN NSS/SC JUNIE 2025

Die volgende nasienbeginsels is ontwikkel om nasien in alle provinsies te standaardiseer.

MERK

- ALLE vrae MOET gemerk word, ongeag of dit korrek of verkeerd is.
- Waar die maksimum punte vir 'n spesifieke vraag toegeken is, plaas 'n oor die res van die teks om aan te dui dat die maksimum punte behaal is. **M**
- Wanneer die korrekte antwoord meer as een keer vir dieselfde vraag gegee word 'n Duidelike, netjiese regmerkies moet gebruik word: ✓ **R**
- As EEN punt toegeken word, moet EEN regmerkies gebruik word: ✓
- As TWEE punte toegeken word, moet TWEE regmerkies gebruik word: ✓✓
- Die regmerkies moet geplaas word by die FEIT waar 'n punt toegeken word.
- Regmerkies moet KLEIN gehou word, aangesien verskillende lae moderering kan plaasvind.
- Verkeerde antwoorde moet met 'n duidelike, netjiese kruis gemerk word: ✕
- Gebruik MEER as een kruisie oor 'n paragraaf/besprekingstylvrae om aan te dui dat alle feite oorweeg is.
- MOENIE 'n streep deur 'n verkeerde antwoord trek nie.
- MOENIE die verkeerde feite onderstreep nie.

Vir die volgende aksiewoorde is EEN-woord antwoorde aanvaarbaar: **lys, noem, identifiseer**

Vir die volgende aksiewoorde moet 'n VOLLEDIGE sin geskryf word: **beskryf, verduidelik, evalueer, ontleed, Stel voor, onderskei, definieer, bespreek, waarom, hoe**

Die volgende aksiewoorde moet binne sy konteks gelees word om te bepaal of 'n EEN-woord antwoord of VOLLE sin vereis word: **verskaf, wat, tabuleer en gee**

LET OP DIE VOLGENDE

- As die nommering verkeerd is of weggelaat word, solank die volgorde van antwoorde op vrae gevolg word, kan kandidate gekrediteer word.
- Spelfoute, indien herkenbaar, ken die punte toe mits die betekenis korrek is.
- Wees sensitief vir die sin van 'n antwoord, wat op 'n ander manier gestel kan word.
- Op vrae waar 'n letter die aanvaarde antwoord is, maar die leerder die werklike antwoord neerskryf - ken die punte toe.
- Daar sal addisionele riglyne vir die nasien van sekere vrae wees.

TOTAAL EN OORDRAG VAN PUNTE

- Elke subvraag moet opgetel word
 - Vrae in Afdeling A het vyf onderafdelings, dus vyf sub-totale per vraag word vereis. Afdeling B het drie onderafdelings en drie subtotale.
 - Onderafdelingtotale moet in die regterkantse kantlyn geskryf moet word en onderstreep moet.
 - Subtotale moet leesbaar geskryf word.
 - Laat ruimte om gemodereerde punte op verskillende vlakke in te skryf.
- Tel subtotale op en dra totaal oor aan die linker boonste kantlyn langs die vraagnommer.
- Oordrag totaal na omslag van antwoordboek.

30

VRAAG 1

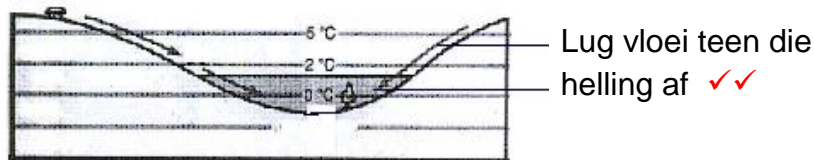
- 1.1.1 A (Suid-Atlantiese Hoog) (1) ✓
 1.1.2 B (Kalahari High) (1) ✓
 1.1.3 B (Suid-Indiese) (1) ✗

2

- 1.2.1 Smeltende sneeu ✓
 1.2.2 Mond ✗
 1.2.3 Derde orde ✓

2

- 1.3.1 Katabatiese ✗
 1.3.2 1 kom gedurende die dag voor terwyl 2 snags voorkom ✓✓
 1.3.3 Koue lug rol af in die vallei en vorm 'n inversie ✓✓

6

- 1.4.1 Vorm van voorste konkaaf ✗
 Steil helling van front ✓
- 1.4.2 Warm lug ondergrawe die koue lug ✗
- 1.4.3 Lug agter die kouefront is kouer as die lug voor. Koue lug beweeg vinniger as warm lug voor dit. Koue front haal die warm voorkant in. ✓✓
- 1.5.1 (a) 'n Rivier wat net heeljaar vloei ✗
 (b) Die rivier kanaal is wyd ✗
 (c) Gereeldheid van reënval en die grondtipe waaroor die strome vloei. ✓✓
- 1.5.2 Gauteng en die Oos-Kaap ✗
- 1.5.3 Die koste van voedselproduksie sal toeneem, want dit is duur om gesuiwerde water te koop. Boere sal meer chemikalieë moet koop om water te suiwer. Chemikalieë kos baie en dit sal produksiekoste verhoog. Dit sal duur wees om water te suiwer vir gebruik in elektrisiteitsopwekking. Hierdie koste sal by elektrisiteitspryse ingesluit word. Kostes sal die prys van elektrisiteit tydens produksie verhoog. Daar sal minder skoon water wees om hidro-elektrisiteit op te wek.

713

AFDELING A: KLIMAAT EN WEER EN GEOMORFOLOGIE**VRAAG 1: KLIMAAT EN WEER**

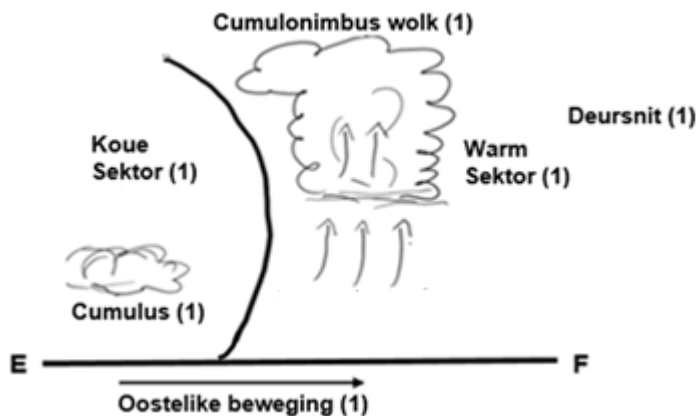
1.1	1.1.1	Z (1)		
	1.1.2	Z (1)		
	1.1.3	Y (1)		
	1.1.4	Y (1)		
	1.1.5	Z (1)		
	1.1.6	Y (1)		
	1.1.7	Y (1)		
	1.1.8	Z (1)	(8 x 1)	(8)
1.2	1.2.1	D (1)		
	1.2.2	C (1)		
	1.2.3	C (1)		
	1.2.4	B (1)		
	1.2.5	A (1)		
	1.2.6	C (1)		
	1.2.7	D (1)	(7 x 1)	(7)

1.3	1.3.1	Polêre front (1)	(1 x 1)	(1)
	1.3.2	Atmosferiese onstabilliteit (1) Wrywingsweerstand (1) Straalstrome (1) Orografiese verskynsels (aanvaar voorbeelde) (1) Temperatuurverskille (1) Windspoedverskille (1) [ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)
	1.3.3	Volwasse stadium (1) Stadium	(1 x 1)	(1)
	1.3.4	'n Steil drukgradiënt lei tot stormsterk/sterk winde. (2) Sterk opstygende lugstrome/die opwaartse beweging van lug lei tot (cumulonimbuswolke) met swaar reënval (2) Die lug agter die kouefront sny onder die warm lug voor dit in, wat aanleiding gee tot swaar reënval (2) [ENIGE TWEE MOET VERWYS NA STORMSTERK/STERK WINDE EN SWAAR REËNVAL]	(2 x 2)	(4)

INSTRUKSIES VIR DEELPUNTETOEKENNING:

'n Steil drukgradiënt (1)
Sterk opstygende lugstrome/die opwaartse beweging
Die lug agter die kouefront sny onder die warm lug in
[ENIGE EEN - MAKSIMUM EEN PUNT]

1.3.5
Dwarssnit
E-F

Punte sal toegeken word vir:

Korekte deursnittekening (1)	
Rigting van beweging van die stelsel (1)	
Een tipe wolk (Cb/Cu) (1)	
Een sektor (1)	(4 x 1) (4)

1.3.6	Die lug agter die kouefront is kouer as die lug voor die warmfront (2)		
<u>Verduidelik hoe die verskil in temperatuur van die lugmassa as 'n kouefront-okklusie gevorm het</u> <u>Proses</u>	Die koue lug agter die kouefront sny onder die warmer lug voor die warmfront in (2) Die warmer (minder digte) lug word opgelig oor die kouer (digter) lug (2)	(2 x 2)	(4)
	INSTRUKSIES VIR DEELPUNTETOEKENNING: Die lug agter die kouefront is kouer (1) Die koue lug agter die kouefront sny onder in (1) Die warmer (minder digte) lug word opgelig (1)		
	[MAKSIMUM TWEE PUNTE]		
1.4	1.4.1	Onvolwasse stadium (1)	(1 x 1) (1)
	1.4.2	Die druk in die middel is 996 hPa (1) Windspoed is 75 km/h (1) (Aanvaar: dit het reeds 'n naam gekry) (1)	(2 x 1) (2)
	<u>Twee redes in die feitelike lêer</u>	[ENIGE TWEE]	
	1.4.3	Coriolis-krag is teenwoordig tussen hierdie breedtegrade wat afwyking veroorsaak (2) Hoë temperatuur/warm oseane bevorder hoë verdampingstempo (2) Latente hitte wat tydens kondensasie vrygestel word (2) Hoë verdampingstempo sal 'n intensiewe laagdruk veroorsaak (2)	(2 x 2) (4)
	<u>Verduidelik hoekom 'n tropiese sikloon tussen 5° en 20° S ontwikkel het</u>	[ENIGE TWEE]	
	INSTRUKSIES VIR DEELPUNTETOEKENNING: Coriolis-krag is teenwoordig (1) Hoë temperatuur (1) Latente hitte Hoë verdampingstempo (1)		
	[MAKSIMUM TWEE PUNTE]		
	1.4.4	Orkaan-spoed/sterkte/baie sterk, vernietigende/winde (2) Stortreënval/Swaar reënval/Donderstorms(2) Haelstorms (2) Weerlig (2)	(2 x 2) (4)
	<u>Beskryf die weersomstandighede wat met die voorste linker kwadrant geassosieer word.</u>	[ENIGE TWEE]	

1.4.5	<u>Verduidelik waarom</u> die TS van 8- 13 Januarie versterk het <u>F+K</u>	Dit het van land/Madagaskar na die warmer waters (Mosambiekkanaal) beweeg, wat verhoogde verdamping/latente hitte veroorsaak het (2) Minder wrywing oor die oseaan verhoog die windsnelheid (2) Die (sentrale) druk het gedaal (van 996 hPa tot - 976 hPa) weens die warmer oseaan (2) [ENIGE TWEE]	(2 x 2)	(4)	
INSTRUKSIES VIR DEELPUNTETOEKENNING:					
Dit het van land/Madagaskar na die warmer waters beweeg (1)					
Minder wrywing oor die oseaan (1)					
(Middelste) druk het gedaal (van 996 hPa tot ~976 hPa) (1)					
[MAKSIMUM TWEE PUNTE]					
1.5	1.5.1	Oos-Londen (1) Durban (1) [ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)	
	1.5.2	Groot temperatuurspelling (2) Gee bewys om 1.5.1 te ondersteun	Hoër lugtemperatuur/Lugtemperatuur van 34 °C/27 °C (2) Lae humiditeit/droë lug/wolkloos (2) (Aanvaar – teenwoordigheid van die Kalahari-HD en kus-LD) (2)	(1 x 2)	(2)
	1.5.3	TEMPERATUUR Verduidelik die prosesse wat daartoe lei dat bergwinde warm en droog is	Die lug daal (vanaf die binneland) af teen die platorand (2) Die lug verhit adiabaties (1 °C/100 m) (2) [ENIGE EEN] VOG Vog verdamp terwyl lug afsak (van die binneland na die kus) (2)	(2 x 2)	(4)
	1.5.4	Maak van brandpaaie/voorbrande/Buffer zone (aanvaar voorbeelde) (2) Bou opgaarfasiliteite vir water (aanvaar voorbeelde) (2) Onderrig die gemeenskap oor strategieë wat geïmplementeer kan word (aanvaar voorbeelde) (2) Nooddienste moet toeganklik wees (aanvaar voorbeelde) (2) Toegang tot brandbestrydingstoerusting (2) Implementeer vroeë waarskuwingsisteme (aanvaar voorbeelde) (2) Skep noodbymeakaarkompunte (aanvaar voorbeelde) (2) Skep bewusmaking (aanvaar voorbeelde) (2) Bou uitkyktorings (2) Installeer sproeiers (2) Ontruimingsroetes en -planne (aanvaar voorbeelde) (2) Verwyder indringerplante/plantegroei (wat vlambaar is) (2)	[ENIGE VIER]	(4 x 2)	(8) [60]

VRAAG 2: GEOMORFOLOGIE

2.1	2.1.1	Z (1)		
	2.1.2	Z (1)		
	2.1.3	Z (1)		
	2.1.4	Y (1)		
	2.1.5	Y (1)		
	2.1.6	Z (1)		
	2.1.7	Y (1)		
	2.1.8	Z (1)	(8 x 1)	(8)
2.2	2.2.1	A (1)		
	2.2.2	C (1)		
	2.2.3	C (1)		
	2.2.4	C (1)		
	2.2.5	D (1)		
	2.2.6	A (1)		
	2.2.7	C (1)	(7 x 1)	(7)
2.3	2.3.1	'n Syaansig van 'n rivier vanaf die oorsprong tot die mond (2) [KONSEP]	(1 x 2)	(2)
		INSTRUKSIES VIR DEELPUNTETOEKENNING: 'n Sy-aansig van die rivier (1)		
	2.3.2	B (1)	(1 x 1)	(1)
	2.3.3	Daar is geen tydelike erosiebasisse/knakpunte Gee bewyse in die skets Geen obstruksie nie (aanvaar voorbeelde)(1) Gladde konkawe helling (1) [ENIGE TWEE]	(2 x 1)	(2)

	2.3.4	Natuurlik Waterval (1)		
	<small>Klassifiseer elke basisvlak as natuurlik of mensgemaak</small>	Mensgemaakte Dam (1)	(2 x 1)	(2)
	2.3.5	Dit is die laagste (uiteindelijke) vlak waartoe 'n rivier kan erodeer (2)		
	<small>See</small>	[KONSEP]	(1 x 2)	(2)
	2.3.6	Dwarsnit C is 'n geslote V-vorm (nou, diep en steil helling) teenoor dwarsnit D wat 'n oop U-vorm (baie wyd en geleidelike helling) is (2)		
	<small>Onderskei tussenvorm</small>	[MOET BEIDE PROFIELE NOEM]	(1 x 2)	(2)
	2.3.7	Dwarsnit C Vertikale/afwaartse erosie is dominant in die bo-loop (2)		
	<small>Verduidelik die hoofprosesse wat aanleiding gee tot die vorm van C en D</small>	Dwarsnit D Afsetting is dominant in die benede-loop (2) Laterale-erosie vind plaas (2)		
		[ENIGE EEN] [MOET NA DWARSSNIT C EN D VERWYS]	(2 x 2)	(4)
2.4	2.4.1	Benede (1)	(1 x 1)	(1)
	2.4.2	As gevolg van afsetting (2)		
	<small>Geleidelike helling by C</small>	Stadige beweging/spoed van water (2)		
		[ENIGE EEN]	(1 x 2)	(2)
	2.4.3	Rivier verjonging veroorsaak vertikale (afwaartse) erosie (2)		
	<small>Ingesnyde kronkels (of ingesnyde meanders)</small>	Lei tot 'n dieper stroomkanaal/vallei (as gevolg van vertikale erose) (2)	(2 x 2)	(4)
	2.4.4	Aanhoudende (sywaartse/ laterale) erosie wat plaas vind aan die buite-oewer/ stootoewer (2)		
	<small>PARAGRAAF</small> Verduidelik hoe 'n hoofysterm eer vorm	Afsetting in die binne-oewer/gly-oewer (2) Meandernek word nouer (2) Rivier in vloed sny deur die meandernek (2) Meanderboog word geskei van die hoof stroom (deur afsetting die uitkoms is 'n hoofysterm meer) (2)		
	<small>Proses</small>	[ENIGE VIER]	(4 x 2)	(8)
2.5	2.5.1	Slegte dienslewering (1)		
	<small>Waarom word digte nedersettings met besoedeling geassosieer</small>	Het nie die middele om te betaal vir vullisverwyderingsdienste nie (1) Opgehoopte afval in die nedersetting word in die rivier weggegooi (1)		
		[ENIGE EEN]	(1 x 1)	(1)

<p>2.5.2 Twee redes om jou antwoord op 2.5.2 te ondersteun</p>	<p>Bewyse van soliede afval (aanvaar voorbeelde) (1) Geen infrastruktuur om afval te verwyder nie (aanvaar voorbeelde) (1) Geen bewys van drinkbare water nie (1) [ENIGE TWEE]</p>	<p>(2 x 1) (2)</p>
<p>2.5.3 <u>Verduidelik</u> hoe die styging in watervlak huise sal beïnvloed as gevolg van hul ligging</p>	<p>Huise is naby die rivier en kan maklik oorstrom word (2) Rivier oewers kan ineenstort wat huise kan verwoes (aanvaar voorbeelde) (2) [ENIGE EEN]</p>	<p>(1 x 2) (2)</p>
	<p>INSTRUKSIES VIR DEELPUNTETOEKENNING: Huise is naby die rivier (1) Rivier oewers kan ineenstort (1) [MAKSIMUM EEN PUNT]</p>	
<p>2.5.4 <u>Verduidelik</u> die <u>negatiewe</u> <u>impak</u> van swak rivierbestuur op die gesondheid van riviere</p>	<p>Verminderde watergehalte (aanvaar voorbeelde) (2) Beskadig habitats vir waterlewe (2) Vernietig waterlewe (aanvaar voorbeelde) (2) Vernietig voedselkettings/voedselwebbe (2) Veroorsaak eutrofikasie (aanvaar voorbeelde) (2) Steur ekosisteme (2) Verlies aan biodiversiteit (2) Toename in sedimentasie (aanvaar voorbeelde) (2) [ENIGE TWEE]</p>	<p>(2 x 2) (4)</p>
<p>2.5.5 <u>Stel</u> <u>strategieë</u> <u>voor</u> wat die munisipaliteit kan implem- teer om die volhoubaarheid van die rivier te verseker.</p>	<p>Hervestig die mense (2) Skep 'n bufferzone (2) Skep bewusmakingsveldtogte (aanvaar voorbeelde) (2) Lei mense op in verband met rivierbestuur (aanvaar voorbeelde) (2) Moedig mense aan om nie huise op die rivieroewer te bou nie (2) Implementeer wetgewing (2) Lê boetes op (2) Plant meer plante/vegetasie (aanvaar voorbeelde) (2) Verskaf meer afvalverwyderingsfasiliteite (aanvaar voorbeelde) (2) Voer deurlopende monitering/toetsing uit (2) Moedig gemeenskapsbetrokkenheid aan (aanvaar voorbeelde) (2) Maak mense bewus (aanvaar voorbeelde) (2) Moedig die herwinning van afval aan (2) Bou behoorlike sanitasie-/dreineringsstelsels/waterbehandelingsaanlegte (2) Onderhou infrastruktuur (2) [ENIGE DRIE]</p>	<p>(3 x 2) (6) [60]</p>
	<p>TOTAAL AFDELING A:</p>	<p>120</p>

AFDELING B**VRAAG 3: GEOGRAFIESE VAARDIGHEDE EN TEGNIEKE**

- 3.1 3.1.1 1167,5 m – 928,0 (1) m = 239,5 m (1) (2 x 1) (2)
- 3.1.2 C (1) (1 x 1) (1)
- 3.1.3 Formule : **Vertikale Interval (VI)**
Horisontale Ekwivalent (HE)
VI= 60 m
HE= 3,8 (1) cm x 100 = 380 (1) m Speling: (3,7 cm – 3,9 cm)
Spelling: (370 m – 390 m)
 $\frac{60}{380}$ (1) (Vir korrekte vervanging)
1 : 6,33 (1) Spelling: (1:6,16 – 1:6,50) (4 x 1) (4)
- 3.1.4 A (1) (1 x 1) (1)
- 3.1.5 Nee (1) (1 x 1) (1)
- 3.1.6 Daar is 'n obstruksie (aanvaar voorbeelde van die topografiese kaart) tussen L en H (1) (1 x 1) (1)
- 3.2 3.2.1 C (1) (1 x 1) (1)
- 3.2.2 Standhoudende water/Damme (1)
Reservoirs (1)
Nie-standhoudende riviere (1)
[ENIGE EEN] (1 x 1) (1)
Bewyse vir seisoenale reënval
- 3.2.3 Die teenwoordigheid van plantegroei veroorsaak evapotranspirasie (2)
Verduidelik waarom Die teenwoordigheid van plantegroei verskaf koelte (2)
8 area Natuurlike oppervlaktes absorbeer minder hitte (2)
laer Minder geboue/beboude areas om hitte te absorbeer (2)
temperat- Minder menslike aktiwiteite wat hitte genereer (2)
ure het Beter lugbeweging verkoel die area (2)
as die **[ENIGE EEN]** (1 x 2) (2)
omlig-
gende
beboude
gebiede
F+ K
- INSTRUKSIES VIR DEELPUNTETOEKENNING:**
Die teenwoordigheid van plantegroei
Natuurlike oppervlaktes
Minder geboue/beboudegebiede
Minder menslike aktiwiteite
Beter lugbeweging
[MAKSIMUM EEN PUNT]
- 3.2.4 Noord/NW/NNW/ Noord-Oos/noord na suid/ /Suidwaards (1) (1 x 1) (1)

